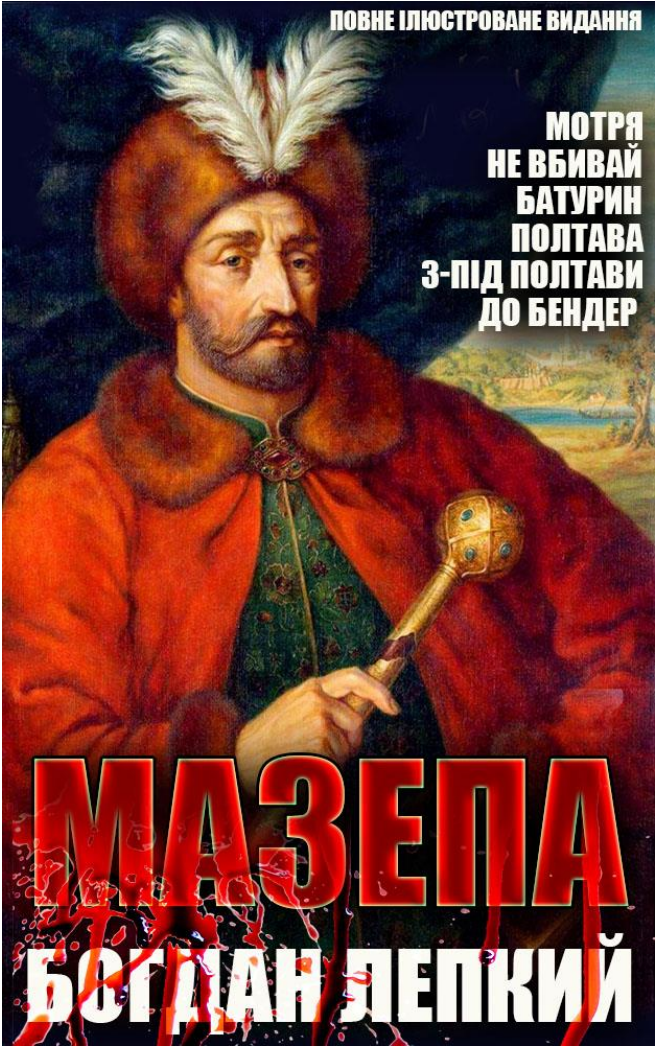

A portrait of Bogdan Lepkyi, a Ukrainian Cossack leader. He is depicted from the chest up, wearing a red fur-trimmed cloak over a green patterned garment. He has a thick brown beard and mustache, and wears a brown fur hat with two large white feathers. He holds a golden mace with a spherical head in his right hand. The background is dark and moody, with a faint landscape visible on the right side.

ПОВНЕ ІЛЮСТРОВАНЕ ВИДАННЯ

МОТРА
НЕ ВБИВАЙ
БАТУРИН
ПОЛТАВА
З-ПІД ПОЛТАВИ
ДО БЕНДЕР

МАЗЕПА

БОГДАН ЛЕПКИЙ

**Богдан Лепкий
Мазепа. Повне
ілюстроване видання
Мотря, Не вбивай,
Батурин, Полтава, З-під
Полтави до Бендер**

Publisher: Andrii Ponomarenko © Ukraine
- Kyiv 2024

ISBN: 978-617-8478-29-2

МОТРЯ

ТОМ ПЕРШИЙ

Пам'яті батька

ЦАР

Оркестр загравав «Гей, не дивуйтесь», і в бенкетний зал увійшло 12 хлопців у білих фалендишових каптанах і в жовтих чобітках зі срібними підківками. Один в одного гарні, як мальовані, рівного росту, з рівно підстриженим руським волоссям; вуси їм ще й не засівалися. По двох несли великі срібні підноси, на котрих, ніби живі, зривалися до лету великі фазани. Хлопці рядом усталилися від дверей до креденсу, біля котрого за бар'єром тупцював старий ключник і поралося двох крайчих.

Ті розглянули підноси, чи страві чого не хибує, вибрали щонайкращий і разом з хлопцями, котрі його тримали, пішли через зал у верх стола, де сидів... його величество цар Петро.

Наліво біля царя — Олександр Данилович Меншиков, а направо — господар хати Іван Степанович Мазепа.

Крайчі склонилися низько, й хлопці пристанули між царем і гетьманом.

Гетьман доторкнувся рукою важкого підносу і попросив високого гостя, щоби ласкав почати страву.

Високий гість був справді високий, а буйна темна грива робила його ще вищим, бо інші гості здебільшого були гладко причесані. Пир тривав вже яку годину, з'їли страв чимало, а чарок випили ще більше, що й видно було по червоних обличчях і потускклих очах, котрі всміхалися тим солодким усміхом, який викликає сите задовілля.

Обличчя Петра, жовтувато-бліде, широке, мов надуте, подобало на місяць уповні, тільки що на місяці голим оком не побачиш тих мертвих гір-вулканів, які на ньому є, а на царському виду було чимало прищів, з яких струмками спливав піт, бо жара надворі стояла величезна. Була половина липня, коли у Києві починаються найбільші спеки.

Цар порозпинав свій генеральський каптан так, що тільки лента від Первозванного Андрея не пускала наверх сорочки. Але й це не багато помагало. Йому подавали одну хустину за другою до втирання лиця, і він їх мокрими відкидав поза себе, де стояло двох, мов струна витягнутих, лакеїв. Остання одному з них попала просто на голову, і лакей так і стояв з нею, не сміючи скинути з себе високоцінної реліквії. Полковник Апостол перший

побачив це і всміхнувся своїм лівим оком, а за ним стали й другі підсміхатися та штовхати себе, аж гетьман шепнув Войнаровському на вухо, щоби зняв хустину з лакея, що цей і зробив. Але саме тоді Петро знову відкинув хустину і мало не попав нею у лице Войнаровського.

— О, пардон, мосіє Войнаровскі, — сказав і розсміявся своїм голосним хохотом.

Щолиш тоді всі стали голосно сміятися, аж зал гуготів.

Тільки світліший Олександр Данилович Меншиков навіть оком не моргнув. Сидів випрямлений, доторкаючись всіма десятима пальцями стола, прикритого дорогоцінним обрусом, мережаним та вишиваним у полтавські квіткові узорі шовками лагідних красок, що ніби полиняли на яркім київським сонці.

— Гарні у вас птиці літають, Іване Степановичу, — сказав цар, встромляючи бажантові [1] ніж у хребет з такою силою, що хлопці з підносом аж присіли. — Чи то тутешні, чи заграничні?

— З мого хутора на Бондарівні прилетіли до стіп вашого величества.

— Не до стіп, а до зубів і до жолудка, пане гетьмане, — відповів цар, набираючи собі спорий шматок і стільки ж накладаючи на срібну тарілку гетьманові.